

Heikikkerlarve. (Foto: Jelger Herder)

Hervalidatie

Hoe werkt de reguliere validatie

De validator kijkt naar de waarschijnlijkheid van een waarneming op twee niveaus:

1. Is het 'waarschijnlijk' dat de gemelde soort inderdaad goed gedetermineerd is,
2. Is het voorkomen van de soort op de gemelde locatie waarschijnlijk.

Het eerste niveau is relatief eenvoudig, zeker als een foto of geluidsfragment is toegevoegd. Waarnemingen zonder bewijs gaan achter de schermen eerst door de automatische validatie. Als er afdoende referentiewaarnemingen zijn krijgt de waarneming een grijsvinkje: het is aannemelijk dat de gemelde soort opnieuw is waargenomen. Waarnemingen die overblijven moeten handmatig gevalideerd moeten worden. Een validator heeft doorgaans een accuraat beeld van de verspreidingspatronen en kan zo inschatten of het geen vreemde plek is waar de soort wordt gemeld op basis van alle waarnemingen in een regio. Als er twijfels zijn kan een foto, geluidsfragment of een beschrijving worden opgevraagd.

Hervalidatie: Casus heikikker

Bij het raadplegen van een regio vallen soms ook reeds goedgekeurde waarnemingen op. Het kan daarbij gaan om waarnemingen die zijn goedgekeurd op basis van een kloppende foto maar waarbij de locatie onjuist was ingegeven. Ook kan het (hele) oude waarnemingen betreffen waarbij op basis van de huidige kennis twijfels zijn. Oude waarnemingen zijn in het verleden grondig bekeken in aanloop naar de landelijke atlas. Vaak ontbreken er detailgegevens over stadia of de context van de waarnemingen en waarnemers. In die gevallen kan het beschouwd worden 'als de waarheid van toen'. Maar soms staan er wel details bij en is er afdoende aanleiding om

oude waarnemingen te hervalideren. Een voorbeeld betreft enkele meldingen van heikikkers uit een heel goed onderzocht gebied waar nooit meer heikikkers werden gevonden. De oude waarnemingen bleken gebaseerd te zijn op eiklompjes, gemeld door een kundig waarnemer. Maar wel uit zijn beginperiode waarbij er blijkbaar opportuun verse bruine kikker-eiklompjes zijn aangezien voor heikikker. In dit soort gevallen houden we ruggespraak met collega's wat te doen: zo laten of afkeuren.

Dit voorjaar viel een oude waarneming uit de regio Wageningen op. Eén heikikkerlarve in een vroeg larvaal stadium was gemeld in april 1989 door twee RAVON-coryfeeën. Het gebiedje was reeds veranderd in een jachthaven. Eén andere melding lag enkele kilometers verderop en stamde uit 1947. De dichtstbijzijnde populatie ligt tegenwoordig op hemelsbreed tien kilometer afstand.

Met lichte argwaan toch maar een mail gestuurd naar de twee oudgedienden, met de vraag wat zij zich nog uit die tijd konden herinneren. Een verrassend antwoord volgde per ommegaande: "Hoewel zo'n 35 jaar geleden kan ik mij deze waarneming nog wel goed herinneren. Jan en ik inventariseerden reptielen en amfibieën in de Gelderse Vallei (deel Gelderland). In de uiterwaard van de Rijn vonden we eiklompjes en larven die ons deden denken aan heikikker. Omdat we dat ook bijzonder vonden hebben we een larf meegenomen en bij de faculteit Dierecologie van de Universiteit Nijmegen onafhankelijk laten determineren door Peter Bellink op basis van de liptandjes. Peter kwam tot heikikker. Omdat we dus van slechts één exemplaar met zekerheid wisten dat het heikikker betrof, is deze als een enkele heikikkerlarf in het databestand terecht gekomen." Hiermee is de twijfel weggenomen en heeft deze enkele larf een mooi verhaal en herinnering opgeleverd!

Edo Goverse